

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Пламен Стоянов Божинов, д.м., д.м.н.

НИИ, Медицински университет – Плевен,

БКИ, МБАЛ „Сърце и мозък“ – Плевен,

относно дисертационен труд на

д-р Росица Ганчева Кръстева

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“

по научната специалност 03.01.19 „Неврология“ на тема:

„КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ ПРИ ПАЦИЕНТИ С ДИСКОВА БОЛЕСТ“

На основание на Заповед № Р-109-102/ 28.01.2025 на Ректора на МУ – Варна и протокол № 1/06. 02. 2025 г. съм определен за член на Научното жури с представяне на становище относно: дисертационен труд на д-р Росица Ганчева Кръстева, докторант задочна форма на обучение в докторска програма „Неврология“, зачислена със заповед № Р-109-254/01.08.2019 към Катедра „Нервни болести и невронауки“ на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна на тема „Качество на живот при пациенти с дискова болест“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ с научен ръководител проф. д-р Ара Гарабед Капрелян д.м.н. Настоящото становище е разработено и представено съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Варна.

Кратки биографични данни, квалификации и специализации

Д-р Росица Ганчева Кръстева е родена през 1972 год. в гр. Павликени, завършва средното си образование в гр. Русе, в АЕГ „Гео Милев“ през 1991 год. През 1997 г. се дипломира с много добър успех в Медицински университет – Плевен като магистър по специалността „Медицина“ (Диплома за висше образование ОКС „Магистър“, МОН № 000117 серия МИЕН 97, Рег. № 003497/1997 г.). През 2008 г. д-р Р. Кръстева придобива специалност по „Нервни болести“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна (Свидетелство за призната специалност № 2668, Рег. № 013603/20.06.2008, Серия МУВ – 2008). През 2009 г. придобива допълнителна квалификация за високоспециализирана дейност в неврологията – електроенцефалография, а през 2015 г. съответно за електромиография и доплерова сонография.

Професионална реализация

Професионалният път на д-р Кръстева започва през 1998 г. като лекар в Неотложна медицинска помощ и Спешно приемно отделение към Обединена районна болница – Русе. От 2002 до 2013 г. е лекар – ординатор в Първо нервно отделение в МБАЛ Русе. От 2013 до 2014 г. работи като лекар – ординатор в кардиологично отделение към УМБАЛ Медика Русе, а от 2014 г. до момента е началник на отделение по нервни болести към УМБАЛ Медика Русе. От 2019 г. д-р Кръстева е асистент в Русенски университет „Ангел Кънчев“ към Катедра „Здравни грижи“ на Факултет „Обществено здраве и здравни грижи“.

Д-р Р. Кръстева е член на Българското дружество по неврология и на Българския лекарски съюз, член на Управителния съвет на Районната колегия на БЛС – Русе за мандати 2019 – 2021 г., 2021-2024 г., за мандат 2024 – 2027 г. е председател на Контролната комисия на РК на БЛС – Русе. Член е на постоянните комисии по Екология и Здравеопазване и социална политика към Общински съвет, гр. Русе с мандат 2023 – 2027 г.

Обем и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на актуален проблем – качеството на живот, свързано със здравето при пациенти с дискова болест. Структуриран е съгласно възприетите у нас стандарти за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ и е представен във вид и обем, съответстващи на изискванията на първичното звено. Обемът е от 178 страници и съдържа 94 фигури и 31 таблици. Библиографията обхваща общо 257 литературни източника, от които 12 на кирилица и 245 на латиница, като над 80 % от цитиранията са от последните 10 години. Има следната структура: въведение (1 стр.), литературен обзор (48 стр.), цел, задачи и хипотези (1 стр.), клиничен контингент и методи (2 стр.), собствени резултати и обсъждане (80 стр.), изводи (3 стр.), приноси (2 стр.), библиография (25 стр.) и списък на публикациите, свързани с дисертационния труд (1 стр.).

Литературният обзор е изчерпателен, логично структуриран и завършва с критичен анализ на данните от достъпната литература. В него са представени основните епидемиологични, патофизиологични и клинични характеристики на болните с дискови хернии и се подчертават разликите в профилите им спрямо пациентите с неспецифична ниска кръстна болка или болка във врата. Установява се липсата на подобно изследване сред българска популация, както и недостатъчните и фрагментирани изследвания, публикувани в чуждата научна литература по темата. Авторът отделя специално внимание върху невропатната болка, която счита за значителен негативен фактор върху качеството на живот

на пациентите с дискови хернии. Изводите от литературния обзор подкрепят нуждата от провеждането на подобно научно изследване в България.

Целите и задачите са ясно формулирани и почиват върху изводите от литературния обзор.

Клиничен контингент и методи

В проучването са включени общо 120 пациенти с дискова херния, на възраст от 18 до 65 г. възраст, разделени на групи по пол (64 мъже и 56 жени), възраст (5 възрастови групи), местоживееене (70 градски и 50 селски жители) и локализация на дисковата херния (76 с дискова херния в лумбален отдел и 44 – в шийен отдел). Провеждането на изследването е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания при МУ – Варна с Протокол/Решение № 135/28.09.2023 г. Използван е анкетен метод с общо седем въпросника за самооценка на болката, инвалидността, депресията и качеството на живот, свързано със здравето. Получените резултати са обработени със съвременни и подходящи статистически методи.

Резултати и обсъждане:

Резултатите са представени в шест раздела, съответно социодемографски характеристики и анализ на изследваната популация, от втори до пети раздел – резултати и анализ на получените резултати от въпросниците за интензитет на болката, нивото на депресия, степента на инвалидност и качеството на живот, свързано със здравето. В последният раздел е представен обобщеният корелационен анализ на всички получени резултати.

Изводите са формулирани съобразно получените резултати. Считам, че най-важните от тях са:

1. Локализацията на дисковата херния е свързана с пола и с местоживееенето, съответно шийната дискова херния е по-разпространена сред жените, а лумбалната дискова херния е по-разпространена сред селското население.

2. Не се намира статистическа връзка между локализацията на дисковата херния и социо-демографските фактори пол, местоживееене и възраст.

3. По отношение на депресията е установена статистическа зависимост между местоживееенето и по-високи нива на депресия при селските жители.

4. Намира се връзка между пола и перцепцията за болка, като жените с цервикална и лумбална дискова херния са с по-високи нива на болката в сравнение с мъжете, независимо от другите изследвани фактори.

5. Определени фактори като пол, възраст, локализация на дискова херния и местоживеене повлияват различно отделни домейни на менталното и физическото здраве, а върху други домейни не оказват влияние.

6. Локализацията на дисковата херния повлиява физическото функциониране, което е по-лошо при изследваните с лумбална ДХ, полът също оказва влияние на този домейн от качеството на живот, който е с по-ниски стойности при мъжете.

7. Жените са с по-лоши показатели по отношение на енергичността и умората и има статистически значима връзка на пола с този домейн.

8. По отношение качеството на живот, свързано със здравето, се установява, че болката и депресията оказват силно негативно влияние върху всички отделни домейни на менталното и физическото здраве.

Приносите са формулирани адекватно съобразно поставените задачи и изводите от дисертационния труд. Считаю, че най-важните от тях са следните:

1. Проведено е актуално и адекватно изследване на качеството на живот, свързано със здравето на пациенти с дискова болест сред българска популация като е направен сравнителен анализ на отделните домейни на качеството на живот.

2. Отчетена е връзката на болката, депресията и инвалидността при отделни групи пациенти в зависимост от локализацията на дисковата херния и определени демографски фактори като възраст, пол и местоживеене.

3. Доказва се, че дисковата болест оказва негативно влияние върху качеството на живот, свързано със здравето, с по-голямо повлияване на физическото, отколкото на менталното здраве.

4. Установява се негативна корелационна връзка на възрастта с Общото здраве и с развитието на депресивна симптоматика при пациентите с дискова херния.

5. Потвърждават се връзките на женския пол с по-ниския праг на болка и с шийната локализация на дисковата херния.

6. Потвърждава се силната корелационна връзка на депресията и болката, които повлияват в най-голяма степен инвалидността и всички показатели на качеството на живот, свързано със здравето.

Публикации, свързани с дисертацията: Д-р Р. Кръстева е представила три пълнотекстови публикации, свързани с темата на дисертационния труд в български периодични научни издания, за периода 2021 – 2024 год.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд е актуален и оригинален и притежава теоретична и практическа стойност за неврологичната наука. Оценявайки значимостта на направените обобщения и важността на посочените приноси, предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Росица Ганчева Кръстева, докторант задочна форма към Катедрата по нервни болести и невронауки на Факултет по медицина при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

05. 03. 2025 г.

Проф. д-р Пламен Стоянов Божинов, д.м, д.м.н.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679